

Загалом, сучасні кулінарні тренди відображають зміни в суспільстві, нашому підході до харчування та важливість сталого розвитку. Успішні ресторани та кулінарні експерти повинні бути свідомими цих трендів, щоб задовольняти попит споживачів та інноваційно розвивати галузь кулінарії.

Список літератури

1. Гуржій О. В. Тренди у харчуванні: аналіз і перспективи розвитку. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету, №27 (1), С.48-52, 2018.
2. Ковальчук Л. М. Вплив сучасних кулінарних трендів на здоров'я населення. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Харчові технології та біотехнології, №2 (91), С.79-86, 2019.
3. Сидоренко О. В. Тренди у сировинних компонентах сучасних страв. Журнал харчових технологій, №10 (2), С.55-61, 2020.
4. Лучка І. М. Тренди у стилях приготування їжі в сучасному ресторанному бізнесі. Гастрономія і туризм, №2 (34), С.73-80, 2017.

УДК 338.48

Л. Городянська, чл.-кор. АЕН України, канд. екон. наук, доцент, В. Харченко, М. Дубовик

<https://orcid.org/0000-0002-4482-1690>, gorodianska.lv@knutd.edu.ua

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Туристична галузь України зазнала колосальних втрат внаслідок війни з Росією. З початком повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року потік іноземних туристів практично припинився. Багато готелів та інфраструктурних об'єктів пошкоджено або зруйновано. Сотні тисяч працівників туристичної сфери втратили роботу. Проте, незважаючи на величезні труднощі, український туризм має значний потенціал для відновлення та подальшого розвитку. За умови запровадження інноваційних підходів, залучення інвестицій та ефективної державної політики, галузь здатна не лише повернутися до довоєнного рівня, а й вийти на якісно новий рівень.

Метою дослідження є пошук можливостей інноваційно-інвестиційного розвитку туристичної індустрії в умовах воєнного стану.

Воєнний стан призвів до різкого падіння туристичних потоків. Якщо у 2021 році Україну відвідали понад 14 млн. іноземців, то за перші 8 місяців 2022 року їх кількість скоротилася до 1,5 млн. осіб. Обсяг наданих туристичних послуг у I півріччі 2022 року склав 2,1 млрд. грн, що на 80 % менше порівняно з аналогічним періодом 2021 року [1]. Понад 300 готелів вимушені були припинити роботу. Багато туристичних об'єктів зазнали руйнувань під час бойових дій. Найбільше постраждали міста на Сході та Півдні країни. Втрати туристичної галузі України за підрахунками експертів сягають 5-10 млрд. доларів США.

Таким чином, російська агресія завдала колосальної шкоди українському туризму. Повоєнне відновлення туристичної галузі вимагатиме значних зусиль та інвестицій, а також пошуку можливостей інноваційно-інвестиційного розвитку. Вважаємо, що одним із перспективних напрямів розвитку туристичного бізнесу в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України є розвиток внутрішнього туризму. Це дозволить підтримати туристичну галузь та зберегти робочі місця у складних умовах війни та різкого падіння чисельності іноземних туристів.

Огляд літератури [1-2] показав, що для поживлення та стимулювання внутрішнього туризму держава має запровадити ряд заходів. Вважаємо, що важливими серед них є:

- Запуск програми часткової компенсації витрат на подорожі по Україні (аналогічно до програми "Доступні кредити 5-7-9 %").

- Створення нових тематичних туристичних маршрутів (еко-туризм, гастрономічний туризм тощо).
- Проведення інформаційної кампанії щодо туристичних можливостей українських регіонів.
- Розвиток сільського зеленого туризму, зокрема на Західній Україні.
- Впровадження єдиного всеукраїнського туристичного онлайн-ресурсу.

За умови комплексної державної підтримки внутрішній туризм може стати рушійною силою відновлення галузі в умовах війни. Відповідно до ст. 6 Закону України "Про туризм" передбачено розробку та реалізацію програм розвитку туризму.

Впровадження інновацій у туризмі. Інновації та новітні технології мають стати ключовим елементом розвитку туризму в Україні в умовах воєнного стану. Основні напрями впровадження інновацій:

- Розвиток інформаційних технологій: створення мобільних додатків, онлайн-платформ, віртуальних турів тощо.
- Використання технологій доповненої реальності у музеях, під час проведення екскурсій.
- Впровадження цифрових інновацій у готелях та ресторанах (електронні меню, мобільний чек-ін тощо).

- Створення інноваційних туристичних кластерів, технопарків.
- Підготовка IT-фахівців для туристичної галузі.
- Розробка туристичних IT-продуктів світового рівня, які можна експортувати.

Запровадження інновацій сприятиме підвищенню конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості українського туризму.

Покращення туристичної інфраструктури. Важливим напрямом розвитку є модернізація та розбудова туристичної інфраструктури. Необхідними заходами є:

- Відновлення пошкодженої інфраструктури туристичних об'єктів. Пошкоджені внаслідок бойових дій готелі, ресторани, пам'ятки архітектури потребують термінової реконструкції. Це дозволить якнайшвидше відновити туристичну привабливість міст. Необхідна державна підтримка таких проектів у вигляді пільгових кредитів, податкових канікул тощо.

- Будівництво нових готелів, хостелів, ресторанів. Для розвитку туризму потрібно зводити нові готелі, хостели, ресторани. Особливо це актуально у невеликих містах та сільській місцевості з туристичним потенціалом. Держава має стимулювати таке будівництво шляхом спрощення дозвільних процедур, надання земельних ділянок, пільгового оподаткування тощо.

- Розвиток транспортної інфраструктури: модернізація аеропортів, доріг, залізничного сполучення.

- Реконструкція пам'яток історії та архітектури. Багато пам'яток архітектури постраждали внаслідок війни. Їх відновлення не лише дозволить зберегти культурну спадщину, але й збільшити туристичну привабливість міст і селищ.

- Благоустрій міст, створення комфортних туристичних хабів.

Розвиток туристичної інфраструктури в регіонах. Туристичний потенціал має бути реалізований не лише у великих містах, але й в регіонах. Створення закладів розміщення, харчування, дозвілля, транспортної доступності у менш відомих, але мальовничих куточках України сприятиме внутрішньому та міжнародному туризму. Україна володіє унікальними природними ландшафтами, заповідниками, річками та лісами, що утворює міцний потенціал для розвитку еко-туризму. Популярність активного зеленого відпочинку зростає у світі. Розвиток еко-турів, сільського зеленого туризму, велосипедних та пішохідних маршрутів надасть можливість відновлення туристичної індустрії в умовах війни.

Будівництво нових туристичних об'єктів. Створення сучасних розважальних комплексів (аквапарки, тематичні парки тощо) за прикладом успішних курортів дозволить залучити більше відвідувачів та диверсифікувати туристичну пропозицію України. Покращення інфраструктури туристичної індустрії сприятиме залученню внутрішніх та іноземних туристів, а також забезпечить перспективи розвитку та процвітання міст та регіонів України.

Одним з найперспективніших видів туризму в Україні є *медичний туризм*. Наша країна має висококваліфікованих лікарів та розвинену мережу сучасних клінік і лікарень. Вартість медичних послуг в Україні значно нижча, ніж у Європі чи США, що приваблює іноземців. Розвиток медичного туризму дозволить залучити інвестиції у модернізацію медичної інфраструктури.

Також перспективним є розвиток *промислового туризму*. Україна мала потужний промисловий потенціал, зокрема в аерокосмічній та військовій галузях. Організація екскурсій на заводи, такі як «Антонов», «Південмаш», дозволить зацікавити туристів демонстрацією етапів розвитку технічного прогресу в Україні. Промисловий туризм сприятиме просуванню українського виробництва за кордоном.

Просування українського туризму за кордоном. Важливим завданням є формування позитивного іміджу України як привабливого та безпечного туристичного напрямку на міжнародному ринку. Це можна досягти шляхом проведення активних PR-кампаній і реклами за кордоном. Ефективними каналами просування можуть бути розміщення реклами на популярних міжнародних телеканалах, публікація статей і оголошень в іноземних друкованих виданнях і популярних інтернет-ЗМІ, трансляція відеороликів в аеропортах і громадському транспорті ключових країн-партнерів.

Доцільним буде проведення презентацій під час різноманітних міжнародних подій – виставок, конференцій, форумів, на яких можна буде продемонструвати туристичний потенціал України. Це дозволить оперативно донести інформацію до цільової професійної аудиторії. Важливим є виготовлення якісної поліграфічної продукції (брошур, буклетів, каталогів, путівників) іноземними мовами з описом туристичних можливостей країни. Організація інфо-турів та прес-турів для іноземних журналістів і блогерів також сприятиме позитивним публікаціям у ЗМІ за кордоном. Важливою є участь України у найбільш значущих міжнародних туристичних заходах – виставках, ярмарках, форумах, особливо у країнах, які є цільовими ринками в'їзного туризму.

Перспективним для туристичної індустрії є залучення популярних іноземних блогерів, лідерів думок задля висвітлення українських туристичних можливостей у їх блогах, які мають мільйонні аудиторії по всьому світу. Організація для них спеціальних прес-турів стане чудовою мотивацією та заохоченням їх публікацій.

Гастрономічні фестивалі, музичні конкурси і фестивалі, історичні реконструкції та карнавали, організація масштабних спортивних змагань — усе це здатно привернути увагу міжнародної спільноти та туристів до України.

Просування українського туризму за кордоном сприятиме швидшому відновленню потоку іноземних гостей після війни.

Отже, аналіз можливостей інноваційно-інвестиційного розвитку туризму в Україні в умовах воєнного

стану показав, що незважаючи на колосальні втрати, спричинені російською військовою агресією, український туризм має значний потенціал для відновлення та подальшого розвитку. За умови впровадження інновацій, залучення інвестицій та реалізації продуманої державної політики, галузь здатна не лише повернутися до довоєнного рівня, але й вийти на новий рівень. Пріоритетами мають стати розвиток внутрішнього туризму, впровадження новітніх технологій, розбудова інфраструктури та просування українського туристичного продукту на міжнародному ринку туристичних послуг. Це дозволить забезпечити внесок туризму в відбудову економіки України після закінчення воєнного стану.

Список літератури

1. Велике руйнівництво: культурні втрати України під час війни. URL: https://lb.ua/culture/2022/03/25/510869_velike_guynivnitstvo_kulturni.html (дата звернення: 29.09.2023).
2. Державна політика реалізації туристичного потенціалу України / Плотнікова М. Ф. та ін. *Державне управління*. 2022. № 3. С. 102-112.

УДК 338

О. Степанова, д.культурології, професор, М. Коробкіна

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС В СИСТЕМІ КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА ІВАНО- ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ресторанний бізнес – невід’ємна частина сфери гостинності любой країни. Воно має велике значення в організації побуту населення. Основною послугою закладів ресторанного господарства є надання харчування, але люди приходять не лише за смачною їжею, а й за атмосферою, враженнями та приємними спогадами.

Ресторанний бізнес - це відкритий і жвавий сектор де люди з усього світу знаходять задоволення у споживанні їжі і насолоджуються вишуканими стравами.

Однак ресторанний бізнес не є простим підприємництвом. Він вимагає значного зусилля знань і керування, щоб стати успішним. Основою успішного ресторанного бізнесу є вміння створювати інноваційні та смачні страви залучати та задовольняти клієнтів ефективно управляти робочим процесом і забезпечувати високі стандарти обслуговування.

Ресторанний бізнес має значний вплив на економіку країни: забезпечує працевлаштування населення, сприяє розвитку туризму та залучає інвестиції. Він являється якісною характеристикою рівня розвитку економіки держави, є одною з найприбутковіших складових туристичної галузі, але й найризикованішою.

Однією з основних частин туристичної галузі є курортне господарство. Воно є дуже привабливим для людей всіх верст населення завдяки своїм рекреаційним послугам. Головна мета рекреаційно-курортного господарства – забезпечити відпочинок, релаксацію та задоволення потреб туристів.

Курортне господарство - це систематично організована діяльність спрямована на створення розвитку і управління курортами з метою задоволення потреб туристів та поліпшення їх фізичного психологічного та соціального благополуччя. Курортне господарство включає в себе широкий спектр послуг які можуть бути пов'язані з відпочинком лікуванням рекреацією спортом культурою та іншими сферами життя.

Основні завдання курортного господарства включають:

1. Розвиток туризму: Курортні місця мають залучати туристів різних профілів надавати їм зручні та комфортні умови для відпочинку.

2. Лікувально-оздоровча діяльність: Курорти можуть бути спеціалізованими на лікуванні різних хвороб зокрема застосовуючи природні лікувальні фактори які притаманні даному курортному району.

3. Розвиток інфраструктури: Наявність якісної та розвинутої інфраструктури є важливим фактором успіху курорту. Це може включати готелі ресторани магазини розваги спортивні комплекси медичні заклади та інші об'єкти.

4. Збереження навколишнього середовища: Курортне господарство повинне дбати про екологічну стійкість і здоров'я навколишнього середовища зберігаючи природні ресурси і красу курортних зон.

5. Привабливість для інвесторів: Залучення інвестицій в розвиток курортів створення стабільного і сприятливого бізнес-середовища можуть позитивно вплинути на їх розвиток та підвищення якості послуг.

Курортне господарство має велике значення для регіонального розвитку створення робочих місць росту економіки та задоволення потреб туристів. Воно вимагає системної роботи взаємодії держави місцевої влади бізнесу та громадських організацій з метою забезпечення сталих та привабливих курортних умов для відпочинку і лікування

Одним з найперспективніших регіонів України є Івано-Франківська область. Саме тут зосереджена велика частина рекреаційних курортів країни. Ця область має багатий історичний спадок і багатошарову культуру, славиться архітектурою та історичними пам'ятками, відома своєю природною красою та лікувальними джерелами.